

KRAJSKÝ
PAMIATKOVÝ ÚRAD
TRNAVA

Číslo záväzného stanoviska: KPUTT-2022/10097-2/36165/KAZ

Vybavuje: Ing. Kazimír

V Trnave, dňa : 29.4.2022

Krajský pamiatkový úrad Trnava, ktorý je podľa § 11 odseku 2 písmeno d) zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne príslušným orgánom štátnej správy a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona miestne príslušným orgánom štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu, vydáva toto

záväzné stanovisko

Krajský pamiatkový úrad Trnava podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona po preskúmaní žiadosti podanej dňa 29.3.2022 vlastníkom objektu - Mestom Trnava, Odborom investičnej výstavby o vyjadrenie k projektovej dokumentácii zmeny dokončenej stavby prestavbou „**Obnova a revitalizácia národnej kultúrnej pamiatky, meštiansky dom Pracháreň, Radlinského ul. č. 10, 917 01, Trnava**“ vypracovanej Fakultou architektúry a dizajnu STU v Bratislave, v termíne október 2021, ktorá rieši obnovu a prestavbu meštianskeho domu na Trojičnom nám. č. 1 a Radlinského ul. č. 10 v Trnave, parc. č. 759/1 a 759/3, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod číslom 1105/1, známou pod zaužívaným názvom „Pracháreň“

súhlasí

s predloženou projektovou dokumentáciou obnovy a prestavby meštianskeho domu pre uvažované nové využitie, pri ktorej bude zachovaný celý rozsah historického objektu a pre potreby vytvorenia divadelnej sály bude radikálne prebudovaná nadstavba predtým prízemného krídla orientovaného do Radlinského ulice, postavená v 90-tych rokoch 20.storočia, s nasledovnými pripomienkami, ktoré žiadame dodržať pri realizácii stavby:

1. Presné riešenie náznakových rekonštrukcií barokových okenných výplní vzíde z konzultácie s Krajským pamiatkovým úradom Trnava.

2. Presné riešenie bočných okienok, situovaných v bočnej ploche prestúpenej hmoty fasády orientovanej do námestia na 1. a 2.poschodí, bude spresnené až počas realizácie stavby, na základe zistení ich skutkového stavu.
3. Okenné šambrány hlavného krídla, ktoré budú prevedené z omietky, treba tvarovo riešiť podľa kamennej šambrány zachovanej v interiéri na 1.poschodí (označenej v projekte ako KA 05), teda ako šambrány s plastickou lištou na vonkajšom obvode.
4. V súvislosti s odstraňovaním novodobých omietok interiéru bude potrebné preveriť, či pod novodobou omietkou nie je prekryté a zachované datovanie prestavby objektu – rok 1759, ktoré sa podľa staršej fotodokumentácie nachádzalo vo vrchole vynášacieho klenbového pásu miestnosti prízemia severného traktu, orientovanej do námestia.
5. Na 2.poschodí zachovať všetky slohové dverné výplne, s uplatnením výnimky z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti stavieb, vzhľadom ku hrúbke dverných krídiel.
6. V pivničných priestoroch pod bočným krídlom nesmie byť zasahované do pôvodných stredovekých povrchov tehlového režného tzv. škárovaného muriva. Toto murivo nesmie byť odškárované, ani preškárované. Prezentácia škárovaných povrchov si vyžiada reštaurátorský zásah.
7. Termín začatia prác požadujeme oznámiť Krajskému pamiatkovému úradu Trnava s dostatočným časovým predstihom, z dôvodu nutnosti vykonávania štátneho dohľadu na úseku ochrany pamiatkového fondu, za účelom ktorého bude potrebné zvolávať na stavbe pravidelné kontrolné dni.

Štátny pamiatkový dohľad bude vykonávať Krajský pamiatkový úrad Trnava.

Každú zmenu oproti schválenej dokumentácii, alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska je nutné prerokovať a schváliť Krajským pamiatkovým úradom Trnava.

Záväzné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Trnava má platnosť 3 roky odo dňa vydania, ak nedôjde k jeho použitiu na účel, pre ktorý je určené.

Odôvodnenie:

Národná kultúrna pamiatka – nárožný **meštiansky dom na Trojičnom nám. č. 1 a Radlinského ul. č. 10 v Trnave, parc. č. 759/1 a 759/3**, je dom so stredovekým jadrom, s najstaršou etapou identifikovanou v rámci dnešného bočného krídla orientovaného do Radlinského ulice, pochádzajúcou ešte z 13.storočia. Táto časť objektu patrí medzi budovy prvej murovanej zástavby mesta, medzi tzv. škárované domy, ktoré boli charakteristické neomietaným povrchom tehlových murív, ktoré mali v škárach precízne upravovaný povrch malty v líci muriva. Stredoveké jadro, ale z mladšej vývojovej etapy, má aj hlavné krídlo orientované do Trojičného námestia. Väčšou prestavbou prešiel objekt v renesancii v 2.polo- vici 16.storočia, kedy bolo hlavné krídlo rozšírené na prejazdový 3- trakt a zvýšené nadstav- bou 2.nadzemného podlažia. Významné boli aj barokové prestavby, pri ktorých vzniklo po- stupne 3.nadzemné podlažie uličného krídla, čím bol neskorobarokovou úpravou datovaný do roku 1759 završený hmotový vývoj objektu. Posledné slohové úpravy, vykonané v duchu historizmu, boli len menšieho rozsahu. Pochádzal z nich napríklad skriňový výklad časti fasá- dy do námestia a prízemná prístavba k južnej fasáde hlavného krídla objektu. Ďalšie úpravy objektu v priebehu 20.storočia, až do komplexnej pamiatkovej obnovy v 90-tych rokoch 20.storočia, boli už utilitárnej povahy a podieľali sa na postupnom pamiatkovom znehod-

nocovaní objektu známeho aj pod názvom „Pracháreň“. Tento názov súvisí s funkciou objektu v čase tureckej hrozby a stavovských nepokojov, keď slúžil aj ako mestský sklad pušného prachu a materiálu na výrobu delových gulí, o čom svedčí dodnes barokový vývesný štít so symbolom delovej gule na hlavnej fasáde. Objekt situovaný vo veľmi exponovanej nárožnej polohe hlavného námestia historického jadra mesta, je okrem veľmi významnej historickej urbanistickej hodnoty aj nositeľom súboru významných individuálnych pamiatkových hodnôt: architektonickej a umelecko-remeselnej hodnoty, historickej hodnoty (viažucej sa k jeho netradičnej funkcii), hodnoty dokumentu, starobylosti, ale aj hodnoty ojedinelosti (jediný meštiansky dom, ktorý nemá svoj vlastný dvor, čo môže takisto súvisieť aj s jeho jedinečnou funkciou mestskej prachárne a taktiež medzi tzv. škárovanými domami má jedinečnú atypickú dispozíciu). Pamiatkovými hodnotami sa teda radí medzi najvýznamnejšie objekty profánej architektúry Trnavy. Po utilitárnych zmenách v priebehu 20.storočia prešiel objekt komplexnou pamiatkovou obnovou v 90-tych rokoch 20.storočia, vykonanou na základe pamiatkového výskumu a návrhu pamiatkovej obnovy spracovaného do výskumnej dokumentácie „Pamiatkový výskum, Návrh pamiatkovej obnovy, meštiansky dom, Radlinského 10“ v júli 1992 autormi PhDr.M.Kvasnicovou a PhDr.I.Štasselom. Táto obnova, ukončená v roku 1994 bola vykonaná s cieľom zachovania slohových prvkov a konštrukcií, ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany, ako aj prinavrátenia slohového výrazu fasádam hlavného krídla. Po odchode nájomcov je v súčasnosti objekt už niekoľko rokov nevyužívaný, čo spôsobilo zhoršenie jeho stavebno-technického stavu, predovšetkým v interiéroch. Mesto Trnava ako vlastník objektu, preto prišlo v roku 2018 so zámerom obnovy objektu pre jeho možné nové využitie, aby sa zabránilo ďalšej devastácii opustenej pamiatkovej budovy. Tento zámer bol schválený rozhodnutím Krajského pamiatkového úradu Trnava číslo KPUTT-2018/13677-2/51718/KAZ zo dňa 28.6.2018. Plánované nové využitie celej budovy si vzhľadom k jej súčasnému nevyhovujúcemu stavebno-technickému stavu, spôsobenému dlhoročným nevyužívaním, vyžaduje opäť vykonanie komplexnej pamiatkovej obnovy. Následne bola v novembri 2019 spracovaná Fakultou architektúry STU, Bratislava, PC ARCH – Podnikateľské centrum projektová dokumentácia pre stavebné povolenie „**Malé divadlo, zmena dokončenej stavby prestavbou, Pracháreň, Radlinského ul. č. 10, 917 01, Trnava**“, ktorá riešila komplexnú pamiatkovú obnovu všetkých historických častí objektu, teda celého rozsahu hlavného krídla, orientovaného do Trojičného námestia a pivničných priestorov a prízemia bočného krídla, orientovaného do Radlinského ulice. Tento projekt zároveň radikálnym spôsobom riešil prebudovanie novodobej nadstavby bočného krídla, vytvorenej v 90-tych rokoch 20.storočia, z dôvodu vytvorenia divadelnej sály na poschodí bočného krídla objektu. Súčasťou nového riešenia sa stalo aj opätovné vytvorenie zaniknutej hmoty prízemnej prístavby k južnej fasáde hlavného krídla, ktorá vznikla na prelome 19. a 20.storočia, v jej pôvodnom pôdorysnom rozsahu. Navrhovaný exteriérový výraz južnej dostavby je náznakovou rekonštrukciou pôvodného stavu. Uvedená projektová dokumentácia pre stavebné povolenie bola schválená Krajským pamiatkovým úradom Trnava záväzným stanoviskom č. KPUTT-2019/25460-2/96972/KAZ zo dňa 25.11.2019, s pripomienkami.

Dňa 29.3.2022 bola na Krajský pamiatkový úrad Trnava predložená projektová dokumentácia zmeny dokončenej stavby prestavbou „**Obnova a revitalizácia národnej kultúrnej pamiatky, meštiansky dom Pracháreň, Radlinského ul. č. 10, 917 01, Trnava**“ vypracovaná Fakultou architektúry a dizajnu STU v Bratislave, v termíne október 2021. Predložená dokumentácia, ktorá bola s Krajským pamiatkovým úradom Trnava konzultovaná v štádiu rozpracovanosti, zohľadňuje pripomienky vyššie uvedeného záväzného stanoviska Krajského pa-

miatkového úradu Trnava k projektu pre stavebné povolenie. Súčasťou nového riešenia obnovy objektu je na základe požiadaviek Krajského pamiatkového úradu Trnava zachovanie a odborné ošetrenie jestvujúcich slohových prvkov, detailov a konštrukcií. Zároveň na základe súčasných vedomostí o objekte je požadované aj doplnenie ďalších výrazových prvkov objektu vo forme náznakových rekonštrukcií, ktoré dotvoria jeho historický vzhľad, čo sa premietlo do pripomienok výrokovej časti tohto záväzného stanoviska. Upresnenie týchto záležitostí bude predmetom konzultácií počas realizácie stavby.

Zložitosť problematiky komplexnej pamiatkovej obnovy a prestavby meštianskeho domu, si vzhľadom k jeho významným pamiatkovým hodnotám vyžaduje nutnosť zvolávať pravidelné kontrolné dni za účasti zástupcu Krajského pamiatkového úradu Trnava za účelom metodického usmerňovania prác a tiež aby bolo možné akékoľvek neočakávané skutočnosti zistené počas realizácie prác, z ktorých by mohli vyplynúť práce nad rámec schváleného projektu, vopred prekonzultovať.

Posudzovaná projektová dokumentácia zmeny dokončenej stavby prestavbou meštianskeho domu na Trojičnom námestí č. 1 a Radlinského ulici č. 10 v Trnave, známeho ako tzv. Pracháreň, pri dodržaní podmienok tohto záväzného stanoviska, nie je v rozpore s požiadavkami pre ochranu pamiatkového fondu v danej lokalite Mestskej pamiatkovej rezervácie.

Toto záväzné stanovisko nenahrádza povolenie príslušného stavebného úradu.

Ing. arch. Gabriela Kvetanová
riaditeľka
Krajského pamiatkového úradu Trnava

Doručuje sa:

1. Mesto Trnava, Mestský úrad – Odbor investičnej výstavby, Trhová 3, 917 71 Trnava

Na vedomie:

1. Mestský úrad, odbor stavebný a životného prostredia, Trhová 3, 917 71 Trnava
2. Mesto Trnava, Mestský úrad – OÚRaK, Trhová 3, 917 71 Trnava